

جنگ با خدا

در آینه ملل گذشته و ادیان آسمانی

مولفان:

حمید زارعی

یاسین سینا

بهار ۱۳۹۷

سرشناسه: زارعی، محمد، ۱۳۷۰
عنوان و نام پدیدآور: جنگ با خدا در آینه ملل گذشته و ادیان
الهی / محمد زارعی و میلاد سینا
مشخصات نشر: تهران، آفاق روشن بیداری، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۵۰ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۰۲-۷۰-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

موضوع: ربا و رباخواری - جنبه‌های قرآنی

موضوع: Usury - Qur'anic teaching

سوره: ب. و رباخواری

موضوع: Usury

یادداشت: کت. امه. ص ۱۴۶-۱۵۰

رده بندی دهگانه: ۱۳۹۷/BP۱۰ ج ۲/۶

رده بندی دهگانه: ۲۰۷/۲۰



افاق روشن بیداری

جنگ با خدا در آینه ملل گذشته و ادیان آسمانی ▪ مؤلفان: محمد زارعی

و میلاد سینا ▪ ناشر: آفاق روشن بیداری - تهران ۱۳۹۶

طراحی جلد: مرتضی سلمانی ▪ چاپ اول: ۱۳۹۷ ▪ شمارگان: ۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۰۲-۷۰-۸ ▪ قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

خیابان سبلان شمالی، خیابان شهید آزادی، کوچه خالقی، بن‌بست شیخ

حسنی، پلاک ۱۰ - تلفن: ۸۸۸۱۱۰۵۱ - ۰۹۳۳۷۷۵۰۱۹۳

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است

فهرست

۷	پیش‌گفتار
۱۱	گفتار اول: مفهوم و مصادیق ربا
۱۱	ربا در لغت
۱۳	تعاریف اصطلاحی ربا
۳۶	تفاوت ربا و بهره
۳۷	گفتار دوم: پیشینه تاریخی ربا در ملل گذشته
۳۷	ربا در سوم
۳۷	ربا در مصر
۳۸	ربا در بابل و آشور
۳۹	ربا در ایران باستان
۳۹	ربا در هند و چین
۴۰	ربا در یونان
۴۴	ربا در روم باستان
۴۶	ربا در جزیره العرب
۵۲	گفتار سوم: ربا در آئینه ادیان
۵۲	ربا در آیین برهمنی
۵۲	ربا در آیین زرتشت
۵۳	ربا در آیین یهود
۵۸	ربا در مسیحیت
۷۶	حیله‌ها و توجیه‌های ربا در میان مسیحیان
۸۲	ربا در اسلام

- گفتار چهارم: حکمت تحریم ربا ۱۰۹
- مدرک حکم تحریم ربا ۱۰۹
- آثار فردی ربا ۱۱۲
- آثار زیان بار اجتماعی ربا ۱۱۸
- گفتار پنجم: حیل‌های ربا ۱۲۲
- تعریف حیل ۱۲۲
- اقسام حیل‌های شرعی ۱۲۳
- گفتار ششم: ربا و دیدگاه‌های جدید ۱۲۷
۱. اختصار ربا به زیاده برای تمدید مدت ۱۲۷
۲. اختصاص ربا به زیاده فاحش ۱۲۹
۳. اختصاص ربا به زیاده در قرض‌های مصرفی ۱۳۲
۴. تفاوت ماهوی ربا و بهره ۱۳۵
۵. اختصاص ربا به بهره غیر بانکی ۱۳۷
۶. اختصاص ربا به بهره بانکی در خصوص ۱۳۸
۷. ربا ضرورت اقتصادی عصر حاضر ۱۴۱
- منابع و مأخذ ۱۴۴

«الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»!

کسانی که ربا می‌خورند (در قیامت) بر نمی‌خیزند، مگر مانند کسی که بر اثر تماس شیطان، دیوانه شده است (نمی‌تواند تعادل خود را حفظ کند؛ گاهی زمین می‌خورد و گاهی بر می‌خیزد). این بدان سبب است که گفتند: «داد و ستد هم مانند ریاست» (و تفاوتی میان آن دو نیست)؛ درحالی که خدا بیع را حلال و ربا را حرام کرده است. بیرون رفتن میان آن دو بسیار است) و اگر کسی اندرز الهی به او رسد و (از رباخواری، خودداری کند، سودهایی که در گذشته (پیش از نزول حکم تحریم) به دست آورده، مال اوست، و این حکم، گذشته را در بر نمی‌گیرد) و کار او به خدا واگذار می‌شود (گذشته او را خدایند بخشید) ولی کسانی که باز گردند (و بار دیگر این گناه را انجام دهند) اهل آتش‌اند و همیشه در آن می‌مانند.

مساله ربا همواره در طول تاریخ ادیان و ملل گذشته ناپسند شمرده شده ولی به مرور زمان این حرام الهی و قبح آن در میان جوان و ابدان مختلف شکسته شده و در طول اعصار، پیروان ادیان مختلف در صدد راهی برای انکار و توجیه این مساله بوده‌اند.

مفهوم ربا به عنوان یکی از مصادیق بارز کسب حرام در قرآن کریم به شمار می‌رود. به نحوی که خداوند متعال در آیات ربا، شدتی به کار برده‌است که درباره

هیچ یک از فروع دین، این شدت را به کار نبرده است. تا جایی که این عمل به گناه کبیره، اعلان جنگ با خدا و حضرت رسول (ص) و جاودانی و در آتش جهنم بیان شده است.

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: به رشد ظاهری ثروت خیره نشوید، نظام اقتصادی بر اساس ربا رو به نابودی است. فرد ربا خوار از رحمت و محبت الهی محروم است. در این آیه شریفه ربا خوار به کسی تشبیه شده که شیطان او را خبط کرده، در حالت عدم تعادل است. در قیامت همچون دیوانگان محشور می‌شود؛ زیرا باعث بهم خوردن تعادل جامعه گردیده است.

به لحاظ فقهی نیز تحریم ربا از نظر علمای شیعه، بلکه جمیع علمای اسلام، امری مسلم و قطعی است؛ به نحوی که برخی از بزرگان آن را از ضروریات دین اسلام می‌دانند.

علاوه بر اسلام ربا در سایر ادیان الهی و ملل گذشته به عنوان امری قبیح مورد نکوهش قرار گرفته است، به طوریکه ربا خواری در شمار کارهایی است که در همه ادیان و کتاب‌های آسمانی حرام بوده است. امام رضا علیه السلام در این باب می‌فرماید:

«و هو محرمٌ علی لسان کلّ نبیٍّ و فی کلّ کتابٍ».

ربا حرامی است که همه پیامبران و کتاب‌های آسمانی آن را حرام دانسته‌اند. به گفته امام صادق علیه السلام، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم بین کسانی که با اهل ذمه، پیمان بست و از آن‌ها جزیه خواست، شرط‌هایی را تعیین کرد که از آن جمله می‌توان به دست برداشتن از ربا و خوردن گوشت خوک اشاره کرد.

۱. فضل الهی، التدبیر الواقیة من الربا فی الاسلام، مکتبة المؤیة، ص ۳۴.

رباخواران از همان آغاز تحریم ربا در اسلام، ابتدا با به بیان کردن ابهام در ماهیت ربا و با این بیان که «بیع نیز همانند رباست» و فرقی میان آن دو وجود ندارد، سعی کردند به طور کلی در برابر حکم تحریم ربا بایستند، ولی خداوند متعال به روشنی در ادامه فرمود که: بیع و ربا تفاوت ماهوی دارند و خداوند بیع را حلال و ربا را حرام کرده است. این جواب قاطعی بود که مهر خاموشی بر لبان رباخواران نهاد، ولی جنگ فقر و غنی، پایان نیافت و امروزه همان شبهه‌ها در لفافه‌ای نوین و با شیوه‌ی مدرن در جامعه بشری مطرح است توسط اندیشمندانها در طول تاریخ مطرح بوده و در صدد راهی برای مقابله با این حرام الهی و پیدا کردن راهی برای دور زدن آن بوده‌اند.

ارزیابی سیر طولانی ریخ مفهوم ربا و بهره در جهان غرب نشان داده‌است که این واژه در طول زمان -چار تغییرات بسیار اساسی شده‌است. با وجود همه تأکیدات و تهدیدهایی که درباره ربا و ربایابی در آیات و روایات اسلامی و کتب آسمانی دیگر و تجربیات متفکران غربی شده‌است، پس از فروپاشی نظام سنتی دینی در غرب پس از رنسانس و ایجاد بانک‌ها و رباخوار در غرب و گسترش نظام رباخواری در کشورهای اسلامی، به جرات، امروز، کم‌تر جامعه‌ای (چه مسلمان و چه غیر مسلمان) را می‌توان یافت که به طور جدی در این وادی گمراهی وارد نشده و از پیامدهای زشت، آشکار و نهان آن در این مازة باشد.

راکد ماندن کار و فعالیت اقتصادی، ایجاد فاصله و سحاف طبقاتی، تورم، تمرکز ثروت در دست شمار اندکی ربا خوار (که بیش تر یهودی هستند) و استثمار و چپاول ملت‌ها و کشورها از سوی دولت‌های ربا گیرنده و ده‌ها آثار و عوارض دیگر، از جمله آثار شوم رباخواری در بعد اجتماعی است.

آثار زیان بار ربا، نه تنها در عرصه اجتماع، بلکه در تک تک افرادی که به گونه‌ای با آن در ارتباط هستند، پیامدهای منفی بر جای می‌گذارد. از جمله آثار فردی گرفتن ربا سطح فردی، ایجاد مشکلات روحی و روانی است، علاوه بر آن، کینه-

جویی، خوی درندگی، طمع و بخل و چابلوسی از آثار این پدیده در فرد است. درآمدی که از راه خبیث‌ترین کسب‌ها به دست آید جامعه را فرا بگیرد، آن هنگام خواهد بود که حرف حق تأثیری در روح جامعه نخواهد داشت؛ زیرا شکم‌های ایشان از مال حرام پرگردیده است.

به علاوه به فرموده امام صادق علیه السلام: «اثر مال حرام در نسل انسان ظاهر می‌شود».^۱

بی‌شک آثار وضعی فردی و اجتماعی لقمه‌های حرام که امروزه در تار و پود اخلاق و اعمال مردم تنیده و اهداف شیطانی و استعماری که جوامع استکباری که از رواج این پدیده و فزونی‌شان روز به روز کشورهای مسلمان، دارند، اهمیت پرداختن و تشریح این آلتان جنگ عینی با خداوند و رسولش را ضروری می‌نماید. تشریح آثار زیان‌بار و اهداف سودمست که به جنود شیطان از رواج این پدیده در میان جوامع، تلنگری برای آگاهی و بیداری آحاد جامعه خواهد بود. نوشته حاضر، تلاش ناچیزی در این راستا است. امید است که م‌سی الهی واقع گردد.

۱. شیخ حر عاملی، وسائل الشیعه، قم، مؤسسه آل البیت علیه السلام، ج ۷، ص ۸۱، باب ۱ از ابواب

مایکتسب به، ج ۳.